Anul IV. — Nr. 5 1 Noemvrie 1940

ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Director: TRAIAN BRĂILEANU

CUPRINSUL

ARTICOLE

REVISTA CĂRŢILOR

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA:
BUCUREŞTI, strada Uranus 23 A
Telefon 5.86.74 (orele 9 — 11 şi 16 — 18)

7 Lei Exemplarul

Apar de două ori pe lună

Abonamentul pentru 1 an . . . . . . Lei 150
Exemplarul . . . . „ 7

Fiecare număr va avea cel puţin 32 pagini
Manuscrisele nu se înapoiază

Inscris la Tribunalul Ilfov, Secţia I. Nr. 70/1940

ANUL IV. Nr. 5 1 Noemvrie 1940

Însemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRAILEANU

Bătrînii

I

Viața poate fi asemuită unui teatru unde fiecare om își joacă rolul său, bine sau rău, cum îl ajută talentul și pregătirea. Dar viața nu este simplu joc, pentru distracția sau instruirea unor spectatori, ci este luptă aprigă, iar actorul care nu-și joacă bine rolul e scos de pe scenă sau strivit în învălmășeala încăerării.

Trebue însă deosebită și lămurit viața în ordinea biologică de viața în ordinea socială. Cele mai multe și, uneori, foarte grele conflicte, se ivesc din neluarea în seamă a acestei deosebiri. Intrarea pe scena vieții biologice nu coincide cu intrarea pe scena vieții sociale, care, aceasta din urmă, cuprinde numai o fază, faza de mijloc a celei dintîiu.

Copilul intră, ce-i drept, chiar la naşterea sa biologică în contact cu viața socială și e influențat în desvoltarea sa de ea. Dar el nu participă ca actor, ci mai mult ca spectator și anume ca un spectator primind cele văzute și auzite fără spirit critic și fără a putea interveni în desfășurarea întîmplărilor. In această fază, *educația* trebue să-și dea roadele, trezind și întărind rațiunea copilului și grijind pentru desvoltarea pornirilor sale bune. Ştiința pedagogică este, astăzi, în starea de a ne da cele mai cuprinzătoare desluşiri asupra acestei probleme. Tot această ştiință ne arată că, la om, educația, adică pregătirea pentru viața socială, durează lungă vreme, mai ales în societățile civilizate din timpurile noastre, în cari diviziunea muncii cere o raționalizare și specalizare foarte complicată pentru diferitele funcțiuni *sociale*.

Scopul tuturor acestor măsuri educative este de a asigura *comunităţii* căreia-i aparţin tinerii nu numai dăinuirea ci şi sporirea puterii ei spre a ieşi biruitoare în lupta neîncetată ce se dă între naţiuni. Numai raportată la viaţa naţiunii, la aspiraţiunile ei de dăinuire veşnică în sfera spirituală, în *istorie*, organizaţia socială raţionalizată îşi dobîndeşte un înţeles şi o valoare. In cercul îngust al familiei, pregătirea copilului e considerată ca avînd scopul să-i asigure lui un traiu mai larg, o *carieră* cît se poate de „strălucită". In această concepţie individualistă şi egoistă se arată încă pornirile biologice, stărue tendinţa de a subordona interesele comunităţii naţionale celor ale individului susţinut de grupul său familial (biologic). Cu mare îndîrjire luptă părinţii pentru a-i asigura copilului un drum uşor spre un loc cît se poate de bun în „societate", fără a considera interesele „comunităţii". Acolo unde şi în timpurile cînd *familia* e puternic organizată, iar naţiunea încă lipsită de o aşezare solidă a organizaţiei *sociale*, nepotismul, corupţia, şi tot felul de tulburări sociale sînt fenomene inevitabile. Căci problema fundamentală, în schimbarea generaţiilor, este de a asigura buna funcţionare a *societăţii* în slujba naţiunii. Această consideraţie l-a îndemnat pe *Platon* să propună, în *Republica* sa, desfiinţarea familiei şi prefacerea Cetăţii într'o unitate perfectă, într'o familie. Astăzi, cel puţin în *Statele totalitare*, tendinţa este de a lega familia de comunitatea naţională în aşa fel ca ea, renunţînd la egoismul propriu, să se integreze în naţiune şi să înlesnească fără împotrivire trecerea copiilor subt ocrotirea naţiunii. Se poate vorbi deci, în Statele totalitare, de o împăcare desăvîrşită între familie şi naţiune, de unde rezultă apoi o organizaţie socială fără tulburări şi zguduiri, pricinuite înainte vreme de dreptele revendicări ale unui tineret desmoştenit şi căruia i se oprea intrarea în viaţa socială, deoarece părinţii lui n'aveau puterea de a-i deschide drum spre locuri potrivite pregătirii sale, şi morale, şi profesionale.

In unele ţări, aceste lupte au luat înfăţişarea de lupte între „clase sociale", între burghezie şi aristocraţie mai întîiu, apoi între burghezie şi proletariat. Teoreticienii n'au văzut bine problema, înfăţişîndu-ne-o ca luptă între categorii de indivizi, pe cînd în realitate lupta se dădea între categorii de familii. Totaşa de greşită a fost concepţia că lupta se dădea numai în jurul unor interese economice, pe cînd doar în toate sferele de activitate, deci şi în literatură şi în domeniul religios şi cel politic, se petrec aceleaşi fenomene.

Sociologia, dacă vrea să fie sociologie, adică o teorie care să năzuiască a explica fenomenele sociale în totalitatea lor şi în strînsa lor legătură de interdependenţă, trebue să considere toate aceste aspecte ale problemei. Ea va vedea că în practică toate măsurile de reformă menite să asigure dăinuirea şi sporirea puterii naţiunii trebue să se îndrepte spre o împăcare a familiilor, spre integrarea lor în viaţa naţiunii. In acest fel se netezesc, pornind dela temeiurile biologice ale naţiunii, antagonismele între clase şi se înlătură luptele înăuntrul societăţii. Educaţia totalitară (fascistă, naţional-socialistă, legionară) prinzînd tineretul, fără deosebire de clasă (de orice fel), în şcoala aspră a muncii în folosul naţiunii, a format *un nou tip de părinţi*, cari, trecînd peste egoismul îngust al familiei, înţeleg şi înfăptuesc o colaborare rodnică între grupurile familiale în diferitele sfere ale vieţii sociale.

Aceasta este, la noi, marea faptă a Căpitanului : înfrăţirea familiilor romîneşti şi, prin ea, deschiderea drumului pentru tineretul romîn în toate sferele de activitate socială.

Cu o nepricepere fără seamăn, familiile romîneşti privilegiate s'au opus străduinţelor Căpitanului de a aşeza societatea romînească, *organizaţia* socială a neamului romînesc, pe temelii trainice. Impinse şi aţîţate de comunitatea jidovească, aceste familii au început prigoana împotriva tineretului care a degenerat apoi în măcel.

II

Lămurită problema generaţiilor din această latură, vom înţelege mai lesne rolul ce l-au avut „bătrînii“ în lupta tineretului împotriva lumii vechi.

Bătrînii sînt, se spune, prin firea lor conservatori şi păstrători de tradiţie ; ei nu se pot adapta, nu pot vedea dincolo de ceea ce au învăţat şi deprins în tinereţe ; ei vreau să-şi păstreze neştirbită autoritatea asupra tineretului ; ei nu vreau să cedeze locul celor tineri ş. a. m. d.

Dar înainte de toate, zicem noi, bătrînii sînt părinţi, apărători ai intereselor familiale. Ei transpun pe plan social toate tendinţele biologice cari îi împing să asigure copiilor lor o „carieră“ excepţională. Bătrînii, şefi de familie, cari, aparţinînd clasei conducătoare, vedeau în lupta legionarilor o primejdie pentru situaţia copiilor şi nepoţilor lor, se împotriviră mişcării legionare. Dogmatici şi intoleranţi prin vîrstă, orgolioşi şi tru-

fași prin situația lor socială, unii din acești bătrîni deveniră cruzi și nesimțitori, unelte docile ale jidovimii care hotărîse uciderea legionarilor. Pe de altă parte, părinții legionarilor, în marea lor majoritate, se temeau de primejdiile ce amenințau viața copiilor lor intrați în luptă ; ei doreau să învingă tineretul, dar aveau îndoeli și credința lor în biruință se clătina cînd vijelia prigoanei devenea prea puternică. Și au suferit și ei împreună cu copiii și unii dintre ei au plătit nedejdiile lor cu viața, alții cu suferințe nespuse, cu ani de închisoare, văzîndu-și copiii uciși în floarea bărbăției. Și ce cuvinte am putea găsi pentru a descrie durerea mamelor, a surorilor, a soțiilor legionarilor schingiuiți și împușcați la porunca unor oameni fără suflet !

Vor învăța ceva bătrînii din aceste întîmplări ? Un lucru ar trebui să învețe cei trecuți dincolo de „limita de vîrstă“ care îi dă individului dreptul de a fi „aotor“ pe scena vieții sociale. Căci, pe plan social, omul moare înainte de a muri de bătrînețe biologică. E bine și frumos ca bătrînii să se retragă din vreme în viața contemplativă, spre a nu încurca *acțiunea* bărbaților. Să ajute tineretul cu sfatul lor chibzuit, cu înțelepciunea lor dobîndită în cursul vieții, cu cunoștințele lor bogate, dar să nu ceară dreptul de a *hotărî* în clipa cînd se cere faptă bărbă tească, vitejie și înfruntare de primejdii.

Lumea bătrînilor se îngustează tot mai mult ; ea devine tot mai ștearsă, mai abstractă, mai filosofică am fi ispitiți să zicem, dacă prin filosofie am înțelege reflexiune și întoarcere spre sine însuș, lumea externă pierzînd din interes. Pentru bătrîni, codrii nu sînt așa de verzi ca pentru tineri, paserile nu cîntă așa de dulce, lumina lumii nu-i învălue în farmec și mister. Ei devin copii, dar copii răi, porniți pe gîlceavă, cicălitori și egoiști. Copii, fără încîntătoarea naivitate și prospețime a copilăriei, fără curiositatea copilului de a cunoaște toate, de a zburda și de a se bucura de toate minunile naturii.

Dar sînt și bătrîni cu spirit filosofic, blînzi din fire, buni la suflet și iubind cu căldură tineretul. Aceștia sînt adevărații *senatori*, sfătuitori și învățători ai tineretului.

Despre ei zice *Platon* : „Cînd puterea lipsește și nu mai îngădue cetățenilor politica și războiul, trebue să-i lăsăm, ca pe niște vietăți sfinte, să pască în libertate, fără altă ocupație serioasă decît filosofia, dacă vrem ca să trăiască fericiți și ca, după moartea lor, să încununeze dincolo viața lor printr'o fericire potrivită traiului lor“.

Dar spiritul filosofic, chiar după *Platon*, trebuește sădit din fragedă copilărie în sufletul omenesc, și în vîrsta bărbăției el trebue să-și găsească desvoltare deplină. Filosofia este pentru *Platon*, ceea ce este dragostea pentru creștini: înțelegere pentru viața sufletească a celorlalți oameni. *Conducătorul* trebue să fie filosof în primul rînd, deoarece, dealtminteri, cum ar putea conduce pe ceilalți? Cum ar putea hotărî asupra soartei mulțimii conduse?

Dar a filosofa înseamnă a năzui și spre cunoașterea de sine, înseamnă a înțelege momentul cînd trebue să ne retragem din viața socială, în liniștea unei vieți „teoretice", închinată contemplării lumii și a oamenilor.

Cînd începe omul a îmbătrîni? *Montaigne* crede că după vîrsta de treizeci de ani: „Din toate frumoasele fapte omenești cari au ajuns la cunoștința mea, de orice fel ar fi, eu gîndesc că mai numeroase sînt cele ce au fost săvîrșite, și în timpurile vechi și în timpul nostru, înainte de vîrsta de treizeci de ani, decît cele după această vîrstă. In ceea ce mă privește, sînt sigur că dela această vîrstă și spiritul meu și trupul meu au scăzut mai mult decît au sporit, și au dat mai mult înapoi decît au înaintat. E posibil că la cei ce întrebuințează bine timpul, știința și experiența sporesc cu viața; dar vioiciunea, hotărîrea repede și alte însușiri mai importante și esențiale ale firii noastre veștejesc și slăbesc".

Pe vremea lui *Montaigne* oamenii se uzau poate mai repede, deoarece fixarea limitei de vîrstă era dependentă de puterea de a mînui spada.

In timpurile noastre însă ne-a fost dat să vedem bătrîni neputincioși orbiți de patimă sfătuind la săvîrșirea de crime și fărădelegi nemaiauzite.

Ei se vor coborî în groapă nu spre a gusta fericirea eternă ci încărcați de blestemul unui neam întreg.

TRAIAN BRĂILEANU

Concepția Socială a Legiunii

Istoria doctrinelor sociale ne înfățișează numeroase concepții care s'au însumat în chip arbitrar sub aceeași denumire cu toate că purced din principii cu totul deosebite și practic duc la o completă desbinare. Este și soarta naționalismului. Sub termenul acesta se înțeleg azi concepții de viață cu totul di-

ferite, care stîrnesc adeseori nedumerirea celor neobişnuiţi cu mînuirea nuanţelor.

Cîţi oameni de treabă nu dădeau pînă eri sfatul că toţi naţionaliştii trebue să se strîngă şi să lucreze laolaltă pentru propăşirea ţării. Şi cîţi nu se declară singuri naţionalişti, fără să priceapă de ce nu sunt consideraţi ca atare şi nu sunt lăsaţi să intre în rînduri.

S'ar putea ca unii să fie de rea credinţă, dar cei mai mulţi sunt naivi şi străini de realitate.

De fapt există mai multe feluri de concepţii naţionaliste.

Cele răspîndite pînă la revoluţiile totalitare din Germania şi Italia erau concepţiile naţionaliste reacţionare, care se opuneau cu înverşunare transformărilor ivite în structura socială a lumii moderne, naţionalismul conservator, adică al marilor proprietari, al moştenitorilor de titluri şi privilegii nobilitare, — apoi concepţiile naţionaliste de clasă, mai cu seamă concepţiile liberale şi ţărăniste, care tindeau să valorifice în noua rînduială europeană forţele clasei burgheze sau ale clasei ţărăneşti.

Pe o poziţie reacţionară sau pe o poziţie progresistă, concepţiile acestea n'au nimic de a face cu naţionalismul propriu zis, pentrucă în centrul acestor preocupări nu găsim naţiunea, ci o singură categorie de oameni din sînul naţiunii, care se strădueşte să trăiască din exploatarea celorlalte categorii de oameni.

O concepţie conservatoare care se ridică împotriva imitaţiei şi a importului de civilizaţie, adică împotriva tuturor schimbărilor neprielnice, poate fi naţionalistă în măsura în care prin lupta aceasta o naţiune este ferită de părăsirea tradiţiilor ei organice, — dar puterea ei nu constă în dragostea de ţară, ci în dragostea de privilegii, la care o anumită clasă de oameni nu vrea să renunţe. Acelaşi lucru cu concepţiile liberale şi ţărăniste.

Puterea lor purcede din dorinţa de a crea o viaţă mai bună anumitor clase sociale. Liberalul de pildă, este adeseori antisemit, dar nu este antisemit pentrucă îşi dă seama de toţi termenii problemei ovreeşti, ci pur şi simplu pentrucă ovreiul se iveşte ca un concurent primejdios în cîmpul său de afaceri. Dacă ovreiul este asociat, nu concurent, el devine pentru liberal un cetăţean care merită toată ocrotirea statului.

Conservatorul iubeşte trecutul şi se lipeşte de tradiţie pen-

trucă numai așa își poate asigura privilegiile născute din trecut și menținute prin tradiție.

Liberalul și țărănistul sunt naționaliști numai în limita intereselor pe care le reprezintă. Pentru ei naționalismul este o armă de apărare sau de atac, un mijloc de a-și asigura succesul în lupta pentru interese. Cu alte cuvinte, în concepțiile acestea naționalismul se ivește ca o întîmplare convenabilă și dispare îndată ce nu-și mai îndeplinește rosturile.

Concepția naționalistă a vremurilor noastre, din care face parte ca o poziție bine distinctă și concepția legionară, este cu totul altceva.

Concepția legionară pune accentul pe neam, pe națiune, ca forme organice și integrale de viață. De aceea concepția legionară se deosebește neted, atît de vechile forme de naționalism, cît și de concepțiile socialiste și comuniste.

Concepția legionară nu izvorăște din interesele ascunse ale vreunei clase. Ea se înalță din nevoia de reconstrucție națională și deci în lumina ei neamul trece înaintea oricărei clase sociale și oricăror categorii de indivizi.

Dacă liberalismul se bazează pe burghezie, țărănismul pe plugărime, comunismul pe proletariat, legionarismul se bazează pe toate forțele creatoare ale neamului și tinde la organizarea și sporirea neîncetată a acestora.

După concepția legionară atît clasele sociale, cît și indivizii sunt subordonați organic neamului. Interesele unei clase sociale nu pot fi ținute în seamă decît în măsura în care ele nu contrazic interesele națiunii, iar valoarea indivizilor se măsoară în funcție de contribuția lor la viața și desvoltarea națiunii. Aceste două principii sunt esențiale.

Nicio clasă socială n'are drept la privilegii. Nicio clasă socială n'are drept să se desvolte în detrimentul altei clase sociale. Lupta de clasă propovăduită de marxism apare ca o grosolană eroare de perspectivă, de cîte ori nu este o tactică vicleană de distrugere a neamurilor creștine de către organizațiile zise internaționale sau umanitariste, adică în realitate de către organizațiile șovine și imperialiste ale iudaismului.

Marxismul propovăduește lupta de clasă pentrucă în timp ce fiii aceluiași neam se războesc între ei pentru interesele lor meschine, și putera de vitalitate a neamului scade, evreii se pot infiltra liniștit și pot pune stăpînire fără luptă și fără să se observe, pe toate posturile de comandă. Teoria luptei de clasă a izvorît din nevoia de viață a unui popor care se vrea pe sine

stăpîn pe toate popoarele lumii, dar care fuge de lupta dreaptă, căci nu se simte în stare să învingă prin mijloace fățișe. Liberalismul, țărănismul și conservatorismul, poate fără să vrea și chiar fără să știe, au servit prin lupta lor împotriva altor clase naționale, planul de cucerire a lumii de către evreii mesianici.

Concepția legionară nu se lasă înșelată de aparențe. Dacă față de evrei cere o separație completă, nu vede în clasele sociale decît o organizare a puterilor de producție a unei națiuni, o diviziune firească a muncii, impusă de cerințele moderne de viață, așa dar o completare reciprocă de activități care nu se pot desvolta decît una prin alta. Perspectiva legionară exclude deci lupta de clasă și arată necesitatea imperioasă, pe viață și pe moarte, a colaborării organice dintre toate părțile care compun o națiune. Frontul de luptă se întoarce înlăuntru numai față de elementele parazitare, în înțelesul că ele trebuesc complet eliminate.

După concepția Căpitanului, care este concepția tuturor legionarilor săi, într'o națiune nu există decît elemente creatoare și elemente distrugătoare, elemente productive și elemente profitoare. Legiunea cuprinde în rîndurile ei și face apel numai la cele dintîi, și caută să îndepărteze cu desăvîrșire tot ce e potrivnic desvoltării firești a neamului și pe toți cei care trăiesc din exploatarea altora. Acapararea drepturilor naționale de către o clasă socială sau și mai rău, de către o clică oarecare, este o crimă împotriva neamului. Exploatarea omului de către om este o situație care trebue să înceteze. Căpitanul a spus-o răspicat și noi nu facem decît să ascultăm poruncile lui.

Statul Legionar nu este un stat de clasă, ci un instrument politic, prin care neamul își asigură expansiunea și apărarea în lumea din afară și își organizează puterile creatoare cu care este înzestrat. Statul însuși este subordonat deci neamului. Statul nu are nicio rațiune de a fi dacă neamul nu se păstrează și nu se desvoltă prin el spre forme din ce în ce mai înalte de viață. De aceea statul nu poate fi uzurpat și folosit împotriva neamului, fără a se condamna singur la pieire.

Statul legionar se bazează pe patria legionară. Din pricina aceasta în sînul său trebue să-și găsească ocrotire deopotrivă muncitorii, țăranii, negustorii, meseriașii, industriașii, intelectualii și oricare categorie de producători, dacă ei se situează pe linia neamului și își încadrează străduințele lor temporale în străduințele eterne ale neamului.

Ocrotirea statului legionar se extinde însă și asupra celor

oropsiţi de soartă, asupra celor slabi şi nevoiaşi, dacă fără vina lor au fost învinşi de împrejurări şi puşi în imposibilitate să se mai ridice singuri. Patria este a tuturora, fie că sunt puternici, fie că sunt slabi. Din sînul ei se exclud numai cei răi, cei care greşesc faţă de neam şi nu vor să-şi răscumpere greşelile. De aceea concepţia socială a Legiunii îmbină ideea de stat cu ideea de patrie şi socoteşte că singurul izvor creator de viaţă deplină şi înfloritoare este iubirea de oameni. In societate un om valorează atît cît iubeşte pe alţii şi se jertfeşte pentru ei şi atît cît este iubit şi urmat de semenii săi.

Căpitanul a devenit Căpitan prin dragostea legionarilor săi şi rămîne în istorie prin jertfa sa cutremurătoare pentru izbăvirea neamului.

Statul legionar trebue să valorifice mereu patria legionară. Legea patriei este însă legea iubirii. Se vor ridica în fruntea celorlalţi cei care sunt capabili de iubire şi de jertfă şi vor aparţine patriei şi vor fi ocrotiţi de statul înălţat de ea, cei care cred în destinele patriei şi luptă pentru strălucirea ei.

In noua ordine socială deosebirile de castă, de clasă şi de familie cad — erarhia se stabileşte după puterea de iubire din care purced puterea de muncă şi de credinţă şi puterea de luptă şi de jertfă.

TRAIAN HERSENI

Eugen Ionică

(Pro memoria)

I

Un trecut recent de îngenunchiere, de silnicie şi de crimă s'a închis pentru totdeauna în paginile înroşite de sînge ale istoriei contemporane şi un elan de viaţă nouă pentru o nouă rodire sufletească a prins să pulseze cu putere în piepturi tinereşti. Peste mormintele uitate — lipsite de cruci, lipsite de flori, lipsite pînă şi de nume — cîntări de pioasă amintire au psalmodiat nestinsa durere a celor rămaşi în urmă. Bat năvalnic aducerile aminte la porţile conştiinţei pînă mai eri încătuşate. Marii dispăruţi, răpuşi mişeleşte în urgia ultimilor doi ani, — urgie unică prin întinderea şi cruzimea ei în istoria poporului romîn — se ridică din adîncimi de suflet şi se întruchipează aevea înaintea ochilor minţii. Din lumea umbrelor, în care au

coborît înainte de vreme, fără prihană, se înalță în toată frumusețea făpturii lor de odinioară. Ii simțim printre noi. Ii vedem. Le putem vorbi. Ne putem însfîrșit aduce aminte de ei.

Prea a fost cumplită prigoana. Prea fără de lege și pustietoare crima. Floarea tineretului Neamului — mîndria și nădejdea viitorului — a fost atunci stinsă de viață și aruncată în gropi comune. In frenezia nebuniei deslănțuite, s'a crezut că întreg tineretul țării se va putea să fie ucis, pentruca peste miile de morminte anonime, sigură de sine și surîzătoare, să treacă sarabanda adulațiunii, a nelegiuirii și a jafului. Se prăpădea tineretul țării, iar noi, ce rămași în viață, în nopți de trudă, chinuite de coșmar, vedeam profilindu-se amenințătoare imaginea de Apocalips a Crematoriului.

II

Eugen Ionică. Il revăd aevea. Il revăd întocmai, cu ochii minții. Așa cum a fost. Cum a rămas. Cum va rămîne deapururi în amintirea celor dragi ai lui, a prietenilor, a celor ce le-au cunoscut.

Inalt și falnic, asemenea brazilor din munții săi natali, cu trăsături fine și armonioase, pe care le înnobila o privire totdeauna blîndă, totdeauna dulce, și un surîs discret, pe care, cei ce l-au cunoscut, nu i-l vor uita niciodată. Frumos, în sensul bărbătesc al cuvîntului, de o frumusețe peste care bunătatea ochilor căprui și mlădierea dulce a glasului așterneau nu știu ce aer de prestanță virilă, care totdeauna te atrăgea și îți impunea. Cînd te despărțeai de el, după o convorbire în care duceața privirei și flexiunea gravă a glasului te învăluiseră ca într'o mreajă ,erai surprins de puternica lui strîngere de mînă.

Peste statură și chip se proecta dinăuntru în afară ca un nimb de demnitate și distincțiune, de bunătate și de noblețe. Eugen Ionică era de o rară distincțiune, de o neasemuită bunătate și de o înnăscută noblețe. Un om care nu avea dușmani. Nu putea să aibă dușmani, ci numai prieteni. Prin demnitatea și distincțiunea lui, prin bunătatea și noblețea lui desarma orice ambiție rivală, orice năzuință dușmănoasă de a-l egala sau întrece. Era superior. Il simțeai superior și bun și te complăceai în apropierea lui prietenească, delicată, nobilă.

Pe Eugen Ionică l-am cunoscut pentru întîia dată, la Bacău, în timpul marelui război, în 1918. In raporturile dela profesor la elev.

Era pela sfîrşitul anului şcolar, prin Aprilie sau Mai, cînd, într'o zi, mi-a apărut deodată o figură drăgălaşă de copil, în banca întîia a rîndului de mijloc, în clasa a III-a. Mă privea cu nişte ochi mari, plini de lumină, care arătau numai bunătate şi cuminţenie, şi cu un surîs blînd; surîsul lui de totdeauna. Surprins de prezenţa aşa de plăcută a unui nou elev, l-am întrebat: „Cum te chiamă ?" Mi-a răspuns frumos, ridicîndu-se în bancă: „Ionică I. Eugen". Continuînd întrebările, am aflat că este fiul Inginerului Ion Ionică din Tohanul Nou al Braşovului şi nepotul Generalului Traian Moşoiu.

Ne-am împrietenit din prima zi de şcoală şi chiar din prima zi m'am simţit îmboldit de nu ştiu ce tainică dorinţă de a face lecţiile mai frumoase, mai atrăgătoare. Doream să placă lecţiile mele micului elev pribeag şi mă sileam să-i fac cit mai plăcută trecerea pela liceul din Bacău, unde şi eu eram doar în trecere.

Peste un an ne-am întîlnit din nou. De data asta, în Braşov, la el, acasă. Eugen Ionică era acum elev în clasa a V-a a Liceului „Dr. I. Meşotă", la care poposisem de curînd, deodată cu mai mulţi profesori tineri din Ardeal şi din vechiul regat, ca profesor titular. Prietenia dela profesor la elev şi-a reluat îndată firul şi patru ani în şir, pînă la absolvirea liceului, am avut în Eugen Ionică — premiantul întîi dela a V-a pînă la a VIII-a — nu numai un elev deosebit de bine înzestrat, dar şi un prieten.

După absolvirea liceului a plecat în străinătate. Mai întîi la München şi Zürich, unde a făcut strălucite studii de chimie şi electro-chimie, iar peste cţiva ani, la Paris, unde şi le-a desăvîrşit.

Intors în ţară, cu titlul de inginer-chimist al Şcoalei Politechnice din Zürich şi doctor în ştiinţe al Universităţii din Paris, în 1930 a fost numit asistent la catedra de chimie technologică şi de electro-chimie a Profesorului Paul Staehelin dela Şcoala Politechnică din Bucureşti. După un număr de ani a fost definitivat în acest post şi cooptat în Comitetul de perfecţionare technică a Şcoalei Politechnice, în care calitate a fost numit conferenţiar şi însărcinat cu conferinţe despre studiul chimic al lemnului în vederea fabricării celulozei.

Ca asistent universitar şi colaborator al Profesorului Paul Staehelin, a făcut un număr impresionant de lucrări ştiinţifice; unele, în colaborare; cele mai multe însă, singur. Citărn cîteva dintre ele :

1. Procedeu pentru activarea cu clor a pămînturilor decolorante.
2. Desvoltarea industriilor electro-chimice.
3. Manual de lucrări practice la electro-chimie.
4. Procedee noui pentru activarea pămînturilor decolorante romînești (brevet regal).
5. Studiu comparativ asupra cîtorva caoline romînești.
6. Aplicarea galvanoplastiei nichelului și cuprului în arta grafică.
7. Metoda calorimetrică rapidă.
8. Butanul, un nou combustibil romînesc.
9. Studiu asupra denicotinizării chimice.
10. Viscosimetrul Niprex.
11. Oxidarea catalitică a amoniacului.
12. Cercetări asupra cărbunelui activ pentru măști contra gazelor de luptă.

Solicitat ca expert technic la *Fabrica de timbre* din Capitală, dup cîțiva ani de funcționare la această instituție, d. Ioachimescu, directorul fabricei, care în acelaș timp conducea și *Moneteria Statului,* l-a rugat să-i dea concursul său la organizarea pe baze științifice a Monetăriei. Deși mult ocupat, Inginerul Dr. Eugen Ionică n'a stat un moment la îndoială spre a jertfi importantei instituțiuni de Stat, munca, ce i se cerea. In calitate de consilier technic al directorului și îndrumător al lucrărilor, spre sfîrșitul anului 1935, și-a început activitatea la această instituție. Dădea directive și veghea la traducerea lor în faptă. Lucra alături de ceilalți amploiați. Lucra uneori singur. Cu mîna lui. Ii plăcea să vadă aranjîndu-se lucrările sub ochii săi: dela cele mai mari pînă la cele mai mici. Nici un lucru nu i se părea prea neînsemnat spre a merita atenția sau interesul lui. In modul acesta, el, conducătorul, dădea cel mai înalt exemplu de ordine în lucrări și de împlinire a datoriei.

Laboratorul de chimie al Monetăriei Statului este pedeantregul opera sa. Inginerul Dr. Eugen Ionică îi simțise nevoia și l-a înfințat. Aici făcea el lucrări curente de analize de metale prețioase și, în general, de metale utilizabile în monetărie. Tot aici, în laborator, a organizat expertiza monetelor false. Era prima oară ,dela închiderea vechii monetării (1885), cînd se studia, pe baze științifice, analiza monetelor false. Rodul acestor străduințe a fost un studiu deosebit de prețios asupra diferitelor aliaje folosite în falsificarea monetelor, precum și asupra metodelor de falsificare. Studiind problema, dădea cele mai utile

indicațiuni cu privire la identificarea monetelor false și la recunoașterea celor bune, pe care de multe ori autoritățile le luau drept false și le distrugeau spre marea consternare a publicului și prejudiciul autorității de Stat.

In timpul activității sale la Monetăria Statului a studiat aliajul quaternar al monetelor de argint de 100 lei (argint, cupru, zink și nikel), retrase mai tîrziu din circulație, precum și nikelul actualelor monete de 100 și 50 lei. In acelaș timp a întocmit proectul unei instalații de afinare a argintului, pe cale electrolitică, din aliajele de argint. Tot el a studiat, în cadrul Monetăriei Statului, chestiunea emaillajului insignelor — o podoabă, cu care azi se mîndrește această instituție — iar la Banca Națională a dat prețioase îndrumări și a contribuit în cea mai largă măsură la perfecționarea clișeelor de imprimare a bancnotelor. In acest scop a publicat lucrarea : *„Studiu asupra fabricării clișeelor de bancnote prin galvanoplastie"*.

Pentru edificarea proprie și spre a verifica — prin comparație cu o instituție similară — progresele realizate de el la Monetăria Statului, între 12 și 17 Martie 1937, a făcut o vizită la Monetăria de Stat din Varșovia. Rezultatul acestei călătorii a fost un documentat și frumos scris : *„Raport asupra călătoriei de studii la Monetăria din Varșovia"*.

III

O muncă așa de intensă, oricît ar fi de variată, impune, spre a fi susținută, — fie și la intervale mai mari — unele pauze de destindere și de întremare. Aceste binecuvîntate prilejuri de odihnă le găsea Eugen Ionică în excursiuni — în timpul sau la sfîrșitul anului școlar — pe care le organiza cu studenții săi dela Școala Politechnică, sub conducerea profesorului Paul Staehelin și în însoțirea colegului său, Inginerul Bratu. Nu numai țara, care trebuia vizitată provincie cu provincie și studiată în imensele ei bogății naturale, dar și străinătatea a fost obiectul excursiunilor organizate de el. Astfel 8, 10 sau 14 zile, profesori și studenți, înfrățiți în acelaș dor de ducă, își uitau cîtva timp de laborator și de cursuri și se apropiau cu sufletul de sufletul cel mare al naturii. Demnă, în special, de amintire este excursiunea făcută în Germania, în vara anului 1937, în scopul de recreație intelectuală și de studii, cu care prilej au fost vizitate orașele Berlin, Dresda, Düsseldorf, Colonia, Frankfurt, München și Breslau.

IV

In epoca de după război, cînd pentru poporul romîn se punea marea problemă a primatului etnicităţii sale în ţara mărită ca populaţie şi teritoriu, Eugen Ionică s'a încadrat în modul cel mai firesc în mişcarea naţionalistă. şi creştină a Gărzii de Fier. Doctrina precisă a nouei mişcări, înalta ei atitudine etică, prietenia intimă a Căpitanului, cu care avea atîtea afinităţi sufleteşti, şi cunoştinţa personală a fruntaşilor mişcării legionare, l-au cîştigat definitiv pentru noul crez de înălţare a romînismului.

Ivindu-se ideea organizării într'un corp aparte a celor ce, aparţinînd de formă altor partide, erau cu sufletul alături de legiune şi doreau s'a sprijine în taină, Eugen Ionică împreună cu Profesorii Eugen Chirnoagă, Păr. Duminică Ionescu şi alţi fruntaşi a luat iniţiativa organizării unei noui grupări numită *„Asociaţia Prietenii Legionarilor"*. Atraşi de persuasiunea cuvîntului său cald, nu numai prieteni de o vîrstă cu el, dar chiar şi oameni înregimentaţi de mult în alte partide şi foşti profesori ai săi au aderat la noua organizaţie.

Insă toate aceste nobile silinţe erau sortite să se sfîrşească într'o înfricoşătoare dramă. Din umbră, asemeni fiarelor de pradă, judaismul bancar şi francmasoneria internaţională pîndeau. Tînăra mişcare romînească, naţionalistă şi creştină, şi de o ţinută etică aşa de înaltă, trebuia să piară. Forurile internaţionale o cereau. De altă parte, vechile partide, pentru care alegerile din Decembrie 1937 fuseseră o revelaţie a nebănuitei prize în masa cea mare a poporului, a mişcării legionare, doreau şi ele o stăvilire, dacă nu chiar o înfrîngere, a legionarismului. Aşa dar, şi pe plan internaţional şi pe plan intern, soarta lui era pecetluită. Trebuia să dispară.

Balonul de încercare al unui guvern Goga, cu Armand Călinescu, ministru-torpilă, la Interne, nu avea alt scop decît de a demasca întinderea curentelor naţionaliste şi de a le învrăjbi între ele, — pretextul cel mai nimerit pentru instituirea dictaturii personale şi înăbuşirea în sînge a Gărzii de Fier.

Ce a urmat după căderea guvernului Goga se cunoaşte. Schimbarea Constituţiei şi măsuri din ce în ce mai aspre deschid calea urgiei, ce avea să se abată. Se desfiinţează partidele politice. Incep arestările. Numai de legionari. Mai întîi a lui Corneliu Codreanu, căruia i se înscenează un proces de înaltă trădare, apoi a celorlalţi fruntaşi legionari. A tuturor pînă la unul.

La deslănţuirea prigoanei, Eugen Ionică se afla într'o excursiune de studii în Ardeal, cu un grup de studenţi ai Şcoalei Politechnice, împreună cu profesorul Paul Staehelin şi Inginerul Bratu. Era pela mijlocul lunei Aprilie 1938. După ce vizitase Sighişoara, Mediaşul şi Dicio-Sîn-Martinul, grupul de excursionişti ajunsese la Alba-Iulia, în seara zilei de 15 Aprilie. Aici a poposit peste noapte, cu hotărîrea ca a doua zi, 16 Aprilie, să-şi continue drumul. A doua zi, — Duminica Florilor, — cineva dintre conducători avea însă să lipsească din grup spre a nu mai fi văzut niciodată în libertate. Era Inginerul Dr. Eugen Ionică. Poliţia de siguranţă, care îl căutase la el, acasă, în Bucureşti, şi care, cu telefonul în mînă, din chiar casa lui urmărea desfăşurarea excursiunii, aflase de sosirea celui urmărit în Alba-Iulia. Dar cum să-l despartă de grup? Cum să-l ridice din mijlocul excursioniştilor? Avea să se producă o mişcare; poate, chiar să se opună rezistenţă. S'a recurs atunci la un vicleşug. Disdedimineaţă, în ziua de 16 Aprilie, în timp ce grupul se îndreptase spre gară — spre a-şi continua drumul — un agent de poliţie, însoţit de un comisar, s'a prezentat la hotel la Eugen Ionică spunîndu-i că la Prefectura Judeţului îl aşteaptă un prieten, care ţine neapărat să-i vorbească. Nebănuind stratagema, Eugen Ionică i-a urmat, dar în loc de Prefectura judeţului, a fost condus la Chestura de poliţie, unde a fost declarat arestat. De acum începe Calvarul. Transportat mai întîi la Bucureşti, este îmbarcat aici împreună cu alţi fruntaşi legionari într'o camionetă închisă şi internat la M-tirea Tismana. După o lună de detenţiune, în ziua de 16 Mai, a fost mutat la Miercurea-Ciuc. Aici a stat iarăşi o lună. Pînă la 17 Iunie, cînd întregul grup de 18 comandanţi legionari a fost transportat la Jilava spre a fi judecat în procesul de înaltă trădare intentat Căpitanului. Procesul s'a judecat între 25 şi 30 Iunie. După proces, grupul a fost din nou adus la Jilava, unde a stat pînă la 30 Iulie. Exact încă o lună. Pînă la judecarea — în realitate, nu putea fi vorba decît de respingerea — recursului. Cu o zi mai înainte ca justiţia militară să se pronunţe asupra recursului — era aşa de inutilă aşteptarea verdictului! — grupul întreg, cu cătuşe la mîini şi la picioare, ca nişte criminali de rînd, a fost transportat la Rîmnicul Sărat. Aici au suferit Eugen Ionică şi camarazii săi cea mai grozavă întemniţare. Inchipuiască-şi cineva o închisoare din beton, — numai din beton şi piatră — rece ca iarna şi întunecoasă ca o hrubă, cu celule strîmte şi înalte şi cu ferestrele de trei metri ridicate dela pămînt. Prin aceste ferestre

mici şi zăbrelite, lumina se reverberează straniu, ca un fel de mirare că mai este pe lume şi zi, nu numai noapte.

Intre aceşti pereţi, umezi şi reci, a trebuit să stea, Eugen Ionică mai bine de un an. Tot aici, la Rîmnicul-Sărat, au fost aduşi, spre sfrşitul lui August în cursul lui Septembrie 1938, Nicadorii şi Decemvirii şi Căpitanul însuşi. Mai trziu şi Emil Şiancu şi Ion Banea.

Insă pentru scurtă vreme. Soarta Căptanului şi a celor 13 fruntaşi legionari — Nicadorii şi Decemvirii — era de mult pecetluită. In besna nopţii de Sft. Andrei, între 29 şi 30 Noembrie 1938, Căpitanul şi cei 13 camarazi de luptă au căzut cei dintîi: strangulaţi cu sbilţul, apoi împuşcaţi şi aruncaţi într'o groapă comună, peste care s'a turnat var nestins... undeva, pela Jilava!!

La Rîmnicul-Sărat a stat Eugen Ionică pînă la 5 Sept. 1939. La această dată, a fost adus la Braşov odată cu Traian Cotigă, Căpitanul Şiancu şi Radu Budişteanu şi internaţi cîteşitrei în Spitalul Militar. Sub pază severă. Din Spitalul Militar din Braşov — se ştie în ce împrejurări şi în ce scop — în seara zilei de 21 Septembrie 1939, a fost ridicat şi dus la Braşov, unde în zorii zilei de 22 Sept. s'a comis grozăvia, care, alături de atîtea altele săvîrşite în aceeaşi noapte, va rămîne ca o veşnică ruşine pe obrazul Ţării.

V

Astfel a fost răpusă o viaţă curată ca un cristal şi nobilă pînă la sfinţenie: *Viaţa lui Eugen Ionică.* Odată cu viaţa lui Traian Cotigă, a lui Emil Şiancu, a lui Ion Faur şi a celorlalţi fruntaşi legionari, ucişi la Rîşnov, în zorii zlei de 22 Sept. 1939.

Fără vină şi fără judecată. In afară de lege şi de morală. Fără considerare la nesfîrşita durere a celor rămaşi în urmă... Din înalt ordin, în scopul de a se răzbuna moartea dictatorului ciclop, vizirul guvernării. Brutală pînă la inconştienţă şi pînă la crimă, autoritatea de Stat săvîrşea astfel *ireparabilul.*

A fost răpusă viaţa lui Eugen Ionică. Asemenea marei jertfe dela începuturile Creştinismului, sîngele lui, sîngele Căpitanului şi al atîtor martiri ai crezului legionar a trebuit să se verse pentru pecetluirea *legei celei noui,* a nouei vieţi romîne şi creştine. Este, poate, scris în cartea destinelor omeneşti ca marile biruinţe să se sfinţească prin marile sacrificii. Sîngele lui s'a vărsat, dar sufletul lui de arhanghel — chintesenţă a tot ce este mai frumos în plămada spirituală a Neamului nostru —

a fost duh de pază, duh de îndrumare și de întărire pe calea credinței în isbînda ce avea să vie. Chipul lui s'a modelat în contur de simbol al adevărului și al dreptății. Ca și al Căpitanului. Ca și al Inginerului Clime și al lui Alexandru Cantacuzino. Ca al marilor mucenici ai ultimilor doi ani de prigoană.

Cînd puterea Celui rău părea să fie mai nesdruncinată ca oricînd, iar desnădejdea se lăsa grea pe suflete, ca o lespede de mormînt, o biruință de legendă a țîșnit deodată cu ultimele fulgerări ale unei spade frînte. Intr'o supremă încordare a credinței, înainte de a fi lăsată din mîini, jumătatea de spadă validă a săvîrșit minunea biruinței. A biruinței legionare. A biruinței definitive. Lumina poate fi ținută sub obroc; dreptatea, împilată; adevărul, înfruntat și disprețuit. Pînă în cele din urmă, lumina, adevărul, dreptatea, verificate în focul supremei încordări a morții, doboară puterea nimicitoare a răului. Moartea lui Eugen Ionică alături de atîtea jertfe de neiertat, este chezășia biruinței legionare: a biruinței adevărului și dreptății romînești.

P. I. TEODORESCU

Al XIX-lea an fascist

(*Italia și Aromînii*)

„Suntem dintre acei care cred că soarele nu răsare la Moscova, ci la Roma".

Corneliu Z. Codreanu

Italia își inaugurează cel de-al XIX-lea an al erei fasciste cu intrarea trupelor sale în Grecia (28 Oct. 1940, ora 6 dimineața). Iată festivitatea care caracterizează pregnant țara, poporul și conducătorul.

Date unele repetate incidente la granița Albaniei, provocate de nedibăcia Greciei anglofile și italofobe, se înțelege lucru că Italia n'a mai putut sufla în borșul grecesc menit să-l pape Anglia. Iar această prioritate de inițiativă vine ca un deosebit de important auguriu să jubileze cei 18 ani de creație fascistă și triumful Axei Roma-Berlin.

Iar noi mai știm că orice expansiune italiană înseamnă un înalt grad de victorie a civilizației și culturii sub semnul *lictorului*. Căile de comunicații, instituțiile și instrucția din Libia, Abisinia și Albania nu amintesc numai temeinicia Romanilor, ci afirmă continuarea, după două milenii, a meșteșugului străbun. Aceasta e victoria italiană în stil mussolinian. Invinsul se pomenește deodată c'o țară refăcută din temelie.

Sînt cei optsprezece ani de muncă, disciplină, creație, credință în Dumnezeu și 'n mai bine care nu pot suporta nevolniciile gata să dărîme opera Europei de azi, inițiată și apoi continuată, zi de zi, de regimul fascist. Cei ce continuă coaliția pustiirii împotriva căreia și-a ridicat steagul Ducele, încă nu-și dau destul de bine seama că „Istoria nu aparține mișeilor, ci curajoșilor ; nu e a trîndavilor, ci a muncitorilor. Istoria este a celor ce știu s'o însface și s'o 'ncovoaie așa cum cere voința lor tenace" [1]). Iar spiritul oțelit al poporului italian știe să-și creieze istoria pe care și-o vrea.

Europa de acum 18 ani nu mai poate reveni. Flamura muncii și-a dreptății înălțată în Italia și-a clădit inexpugnabile cetăți în cele patru părți ale Continentului. Alături de fascismul deschizător de drumuri, național-socialismul lui Hitler, falangismul lui Franco și legionarismul lui Codreanu luptă pentru întronarea definitivă a omeniei și-a virtuții.

Deaceea sărbătoarea fascismului e sărbătoarea idealului național și-a bunei orînduiri internaționale.

Dar acest 28 Octomvrie 1940, pentru noi Romînii, mai are o epocală însemnătate istorică, deoarece în Grecia trăiește o bună parte din acele grupuri ale neamului nostru cunoscute sub numele de Aromîni și Meglenoromîni care vin să se alăture la Fîrșeroții din Albania și la Romînii din Istria și, prin actuala situație, ne apropie și mai mult de Italia lui Victor Emanuel al III-lea și-a lui Benito Mussolini.

Organizați altădată în acele Vlahii din Tesalia, Acarnania, Etolia și Epir — *Vlahia Mare* și *Vlahiile Mici,* despre care ne vorbesc cronicarii Nichetas Acominatos, Frantzès, Geoffroy de Villehardouin, Henri de Valenciennes, Robert de Clary etc. — și, la un moment dat, ajutați de soartă spre-a întemeia un strălucit imperiu romîno-bulgar de scurtă durată, acești latini, lăsați în prada balcanismului, de mult tînjesc după o scînteie de dreptate și omenie.

Ei, singurii din grupurile romanice care au păstrat intactă vorba latinească *umanitas* cu adîncu-i tîlc, sub forma de *umînitate* și *uminitate,* n'au parte de vreun pic de pace și omenie din partea stăpînirei grecești.

Cîntecele lor populare gem de durerea și revolta asupririi. Ii mai menține voinicia și dîrzenia care dărîmă orice silnicie și

---

1) Mussolini, *Spirito dela Rivoluzione Fascista,* Antologia a cura di G. S. Spinetti, Milano 1937, XV, pag. 290.

uneori se revarsă în cumplite răzbunări, căci destinul le spune lămurit că sîngele neamului, vărsat pe nedrept, nu poate fi lăsat numai în plata lui Dumnezeu, ci și a oamenilor.

Lupta pentru păstrarea graiului strămoșesc e crîncenă. Dar persecuțiile și violențele grecești rămîn zădarnice, căci Arominul nu se dă nici cu una, nici cu două, nici cu nouăzeci și nouă:

Unde s'a aflat și unde s'a pomenit
Să-mi las limba cea străveche,
Limba noastră cea frumoasă
Moștenită dela mama și tata...

— sînt șirele unui cîntec popular, general răspîndit, pe care-l dăm în transpunere curentă.

Ani de-a rîndul, fruntașii aromîni loviți de năpăstuiri au apucat colnicul munților și potica codrilor spre-a-și croi singuri dreptate împotriva abuzului grecesc.

Cînd Albania a trecut sub guvernare italiană, Romînii din Balcani s'au convins, prin frații lor de acolo, că mîntuirea le poate veni numai din partea fasciilor mussoliniene. De atunci a'nceput un larg șir de invocări a ajutorului italian. Visînd chiar o *Aromînie* sau un *Stat aromîno-albanez* (parte din Elada romînească și Albania întreagă) sub directa conducere a Italiei, Balcanul oferă circa 350.000 de Romîni.

De Paștele acestui an mă aflam prin satele din Cadrilater constituite de Aromîni și Meglenoromîni colonizați din Balcani. Printre ei am cunoscut pe energicul și talentatul meglenoromîn *Boșcu Papughiorghi*, situat în Bazargic (jud. Durostor), mare luptător pentru *autonomia Macedoniei*, după nedreptatea pe care au trebuit s'o înghită acești năpăstuiți ai sorții în urma războiului mondial. E o cauză, care, chiar dacă unora li s'ar părea utopică, a sbuciumat cumplit sufletul fraților din Balcani și-a costat mult sînge romînesc și grecesc.

Nădejdea în libertatea politică stăruie mereu în inima Romînilor de acolo.

Acest Boșcu, — adevărat erou, purtînd pe corpul său stigmatele unor grave răni în luptele cu Grecii, — vedea în Italia și Duce singura speranță, într'un moment cît mai apropiat, a mîntuirii suferințelor poporului latin din Peninsula Balcanică. Vorbea de visul neamului și credința ce-l călăuzea în lup-

tele din 1923—1925 împotriva Grecilor şi suspina în expresii de cîntec pe care le transpunem pe înţelesul tuturor:

Macedonie, tu cu nume vestit,
eşti afurisită de Dumnezeu.
Tu zămislişi tinere odrasle
ce şi-au lăsat ciolanele pe colinele tale.
Ca să te ajungă (şi pe tine) odată libertatea,
Macedonie, să nu-ţi pierzi renumele.
Jale mi-i şi dor,
dar am jurat să mor acolo.

In orice caz, Romînii din Grecia, ca şi cei din Albania constitue un real element de sprijin pe care-şi poate aşeza, în siguranţă, trainicile sale baze, civilizaţia şi cultura italiană. La 'nceput de epocă nouă, milenarele doruri de *fratellanza* italiană umplu inima Aromînilor şi Meglenoromînilor de o vibrantă bucurie.

Mai amintim aici că aceşti oameni ai munţilor (cunoscută e zicala lor: *casa noastră-i muntili)* se disting printr'un caracter deosebit de frumos şi tare. Hărnicia, iubirea de Dumnezeu, de dreptate şi de omenie îi dosebeşte mult de vecini. Din rîndurile lor s'au ivit mari căpitani în cursul asupririlor greceşti şi străluciţi legionari în zilele groaznicei prigoane suferită de Garda de Fier. Sînt oameni sprinteni, pricepuţi, dîrji, curaţi la suflet şi energici în care te poţi încrede şi cu care poţi activa după plac.

Italia e de mult şi cu drag aşteptată în plaiurile balcanice.

PETRU IROAIE

Spre o nouă orientare în artă

Rîndurile acestea vor să aducă o contribuţie la limpezirea stărei noastre spirituale, — cîteva sugestii în legătură cu problema înfăptuirilor romîneşti în domeniul artelor. O scurtă privire înapoi, pentru a găsi temelia pe care se va ridica spiritul nou al artelor noastre, este necesară. Am avut artişti a căror operă a fost socotită cu atît mai artistică cu cît era mai „europeană". O închegare în jurul „Ideii Europene", revistă în jurul căreia se grupase, după războiul din 1916, mulţi oameni de cultură „europeană" — ceea ce însemna la acea dată: la pas

cu manifestările artistice occidentale — a fost foarte caracteristică pentru acel timp. Occidentul era limitat, pentru noi, în domeniul artistic la Franța, mai bine zis la orașul zis Paris, care timp de o sută de ani a fost centrul netăgăduit al artelor și „Orașul lumină". Nivelul cultural al unui artist era socotit în raport direct cu admirația ce-o purta unui astru de mărimea întîia, cum erau pentru scriitori *France* sau *Proust*, pentru pictori *Cézanne* sau *Picasso*, căci arta franceză a grupat în jurul ei tot ceea ce-a avut gîndirea noastră mai subtil și mai bun.

Acest amestec de admirație pentru operele de artă franceze și de recunoștință pentru susținerea cauzei noastre în războiu deveni curînd o dominațiune spirituală atît de puternică încît valorile romînești se socoteau cu metrul francez-european. De aceea, a fost posibil să avem manifestări artistice în cari influența picturei franceze era atît de vizibilă încît vizitatorii aveau impresia că expoziția era una dintre cele din rue Bonaparte sau rue la Boëtie, străzile galeriilor de artă din Paris. Librăriile aduceau din Franța și din Germania, ea însăși sub influența artei franceze, reviste de artă, unde erau reproduse opere de artă expuse la Paris, dar al căror spirit rar că era francez. Dominațiunea aceasta colorează întreg secolul al XIX și cei 30—40 ani ai secolului nostru.

Scriitorii, toți crescuți în spiritul revoluției franceze, începînd cu *Baudelaire* și isprăvind cu *France* și *Gide*, de o spiritualitate atît de tipic franceză, și apoi toți impresioniștii francezi, *Manet*, *Monet*, marele *Cézanne* și *Matisse*, personali și totuși continuatori ai tradiției franceze, devin idolii spre cari se îndreaptă aspirațiile tinerilor noștri artiști.

Au trăit artiștii noștri romîni, oameni tineri, aparținînd unei țări tinere, cu ochii și sufletul ațintiți asupra acestor manifestări artistice și astfel s'a creiat o vasalitate artistică. De la iconarii noștri, de la picturile morale ale bisericilor romînești din Curtea-de-Argeș, din Bucovina sau din Moldova, nu aveau încotro să-și întoarcă ochii și spiritul.

Inapoi — o artă romînească populară, aspră și sobră tipică ; înainte — în Apus — o artă toată de rafinament și de veche civilizație. Intre acești doi poli, a pendulat sufletul lor.

Leagănul lor, țara romînească, îi chema spre inspirația pămîntului nostru, dar ceea ce le oferea ea era puțin ca formă: era întocmai ca lada Sfintei Vineri din poveste : sărăcăcioasă pe dinafară și plină de bogății înăuntru. Patria lor spirituală, Franța, îi chema spre alte viziuni, infinit mai strălucitoare și

mai aproape de haina somptuasă pe care o doreau artei lor. O luptă neîncetată s'a dat în spiritul artiştilor noştri: de-o parte chemarea pămîntului strămoşesc, cu natura lui bogată şi veselă, de alta influenţa gîndirii Occidentului. O generaţie sacrificată prin lipsa de orientare, prin haosul diverselor influenţe cari o trăgeau în toate părţile. Avem artişti a căror operă este o reeditare a lui *Vuillard* sau a lui *Matisse*, la alţii influenţe multiple, cari suprapunîndu-se dau un aspect original, dar toate aceste opere de înaltă ţinută spirituală, pline de talent, rezultatul unei culuri cu mult superioare culturii noastre autohtone, nu sînt ale noastre. Un copil frumos şi foarte inteligent, dar care nu-i copilul nostru. Al nostru, fie mai slăbuţ, mai urîţel, şi chiar desculţ, ne este drag şi scump, pentrucă e copilul nostru.

Putem avea oare o artă a noastră, adevărat romînească? Şi 'n ce stă caracterul ei, specificul ei?

Cînd ne gîndim la specificul englez, ne gîndim la *Shakespeare* sau la *Gainsborough*; la specificul german, la *Goethe* sau la *Dürer*. Ei au subliniat, au cristalizat şi au făcut perceptibil şi pentru cei dinafară, pentru străini, caracterul ţării lor. Geniul face din toate caracteristicile împrăştiate, o operă de tip; el reconstitue lumea şi natura ţării sale şi, prezentînd-o într'o formă mai chematică şi mai clară o face înţeleasă şi adeseori iubită.

Specificul nostru, în domeniul plastic, il găsim clar dar în arta populară, în sentimentul colorilor vii ale costumului romînesc, în compoziţia deseori abstractă a crestăturilor pe lemn, în covoarele atît de bogate şi variate, toate o grădină de flori. Şi-l regăsim în spiritul mistic al picturilor noastre bisericeşti, în armonia şi proporţia arhitecturei romîneşti. Aci se găseşte *bogatul izvor de inspiraţie pentru o artă autohtonă*. In manifestările noastre culte, rareori îl găsim, căci nimeni nu l-a prins întreg încă în toată plinătatea sa. In arta populară îl găsim şi-l recunoaştem subt orice velinţă s'ar ascunde, dar la artiştii noştri îl găsim doar ca o pată de soare printre norii influenţelor străine. Il simţim în arta plină de lumină a lui *Grigorescu*, în sensualitatea colorii lui *Luchian*, în armonia minoră a lui *Tonitza*, în verve lui *T. Sion*, şi în arta robustă şi nobilă a lui *Pătraşcu*. Căci specificul romînesc este însuş aportul sufletului nostru în artă: ceea ce a păstrat neîntinat de influenţe străine artistul în sufletul său. Ceva ce se ridică din străfundurile prin care vorbesc străbunii noştri, toate adu-

cerile aminte, toate basmele, toate colțurile însorite ale Țării, uitate sub un deal, lîngă o pădure. Dar subiectul nu e totul. El este punctul de plecare al artistului, el sugerează și deschide poarta minunată a inspirației. Felul în care redăm natura, ceea ce vibrează în sufletul nostru privind-o, pune în evidență spesificul nostru, felul nostru de-a simți, el va creia stilul nostru național.

Nu putem fi analitici și deprimanți ca Rușii; nici armonioși, senini și blazați ca Francezii, nici lăuntrici și aspri ca Germanii. Vom creia un stil care va fi al nostru, întrucît prin el va vorbi spiritul nostru.

Un artist al nostru, de mare talent european, dar înstrăinat complet de arta țării, *Brîncuș,* spunea odată: un artist trebue să vadă muzee, să citească, să călătorească pînă la 25 ani, apoi să se retragă într'o sihăstrie, unde să lucreze în singurătate pentru regăsirea SA.

Și noi toți am văzut muzee străine, am călătorit, am lucrat la școli străine; e timpul să ne închidem în granițele țării noastre, să uităm aproape ceea ce am învățat și să lucrăm pentru regăsirea noastră, pentru regăsirea țării, spre a putea auzi chemarea ei, cuvîntul ei abia șoptit, pe care doar o ureche fină, urechea unei inimi romînești îl poate auzi.

Acest artist, care va prinde în liniile arhitecturei sale, în factura picturii sau sculpturii sale chemarea naturii romînești, nealterată de influențe străine, vorba ei neaoș romînească fără neologisme, va creia stilul „legionar". Stilul sincerității absolute. El va creia, fără să vrea și fără să-și dea seama, stilul caracterului nostru național, pe care îl vom prețui ca o regăsire a personalității noastre pînă acuma atît de voit tributară Occidentului.

Căci la ce ne servesc toate Balcicurile pictate în grisaille-ul Parisului, toate nudurile în maniera lui *Dérain,* toate arhitecturile în genul lui *Le Corbuzier* sau sculpturile à la *Bourdelle?* Ele toate sunt străine de sufetul nostru, și ca inspirație și ca factură astfel cum este și stilul așa zis „florentin", amestec spaniol cu ceva maur și ceva de arhondaric romînesc!

LUCREȚIA MIHAIL-SILION

Cuibul

Răul din lume trebuia să fie biruit. O promisese Tatăl în clipa primei victorii a Răului, în momentul păcătuirii lui Adam. Cum avea să fie învins? Prin venirea și jertfirea Fiului. Prin moartea și învierea Lui, boldul morții s'a nimicit, puterea iadului a încetat. Așa învață, așa cîntă Biserica și așa este. Ce înseamnează aceasta? Că omul a devenit beneficiarul gratuit al jertfei și expierii Fiului? Că nu mai există Răul? Nicidecum. Dacă Răul nu ar mai fi trebuit să existe, nu i s'ar fi dat dela început posibilitatea de existență. Incoronarea omului cu unul din atributele Divinității, *libertatea*, ducea implicit la crearea unui domeniu în care această libertate se putea pune în valoare. Deaceea se spune în Scriptură că s'a pus în fața omului binele și răul, întunericul și lumina, pentru libera lui alegere. Destinul lui de om consta tocmai, ca în această libertate deplină, să se străduiască a voi și a înfăptui binele. După păcat, Răul era atotstăpînitor. Indiferent de bine sau rău, omul cădea în lotul și împărăția Răului. De aici necesitatea venirii Mîntuitorului, înfrîngerea iadului și liberarea celor ce s'au străduit pentru realizarea împărăției Luminii. Cu venirea biruinței, Răul a încetat: *nu ca existență, ci ca putere.*

Putem oare spune că nu e o biruință complectă? Dimpotrivă: este singura și perfecta biruință. Că omul a rămas să dea mai departe lupta cu Răul? Adevărat. Aceasta tocmai pentru a nu i se răpi libertatea, pentru a fi creatorul destinului său. După biruință, i s'a dat posibilitatea și siguranța victoriei. Are la îndemînă harul pe care l-a adus Iisus prin jertfa sa. Se poate împărtăși cu el numai în comunitatea Bisericii. In afară de Biserică, omul nu poate găsi mîntuirea. Singur, este neputincios. Lupta contra Răului se dă prin Biserică. Deaceea Biserica din această lume se numește și este *luptătoare*, iar creștinul, ostaș al lui Hristos.

Legiunea a biruit. Trebuia să biruiască. Pentrucă a crezut. A crezut în Dumnezeu. A crezut în putința nimicirii răului. A crezut în puterea jertfei. A crezut în valorile Neamului. Ce înseamnează această biruință? Exact — desigur pe alt plan — ceeace a însemnat biruința creștină: *nimicirea răului, nu ca existență, ci ca putere.* S'a dat posibilitatea înfăptuirii binelui. S'a dat putința luptei victorioase. Este biruința perfectă, biruința care ne trebue. Deaceea trebuește înțeleasă ca atare. Nu

este dăruirea unei existențe fericite, ci putința realizării acelei fericiri. Realizarea se face prin Legiune, numai prin ea. Ca și Biserica, Legiunea este luptătoare. Fericirea constă, în prim rînd, în participarea la această luptă. Cel care ia parte la ea se numește *legionar*. Acest nume nu se poate căpăta în alt chip.

Mulți doresc să devină legionari. Legiunea însăși cheamă la aceasta. Iisus a chemat pe om în comunitatea bisericii. Căpitanul a chemat și cheamă pe om în cuib. Cum nu există creștin în afară de biserică, așa nu poate exista legionar în afară de cuib. Viața legionară este în cuib. Șantierul, tabăra și toate celelalte manifestări de trăire legionară sunt prelungiri ale vieții de cuib. Pentru așezările temeinice ale Neamului, Căpitanul a pus temelie de neclintit cuibul. Despre valoarea lui își vor spune cuvîntul pînă peste veacuri toți educatorii, sociologii și economiștii. Insemnătatea lui trece putința noastră de a o pune în lumină. Dușmanii Legiunii i-au înțeles valoarea. Deaceea au urît atît de mult pe Căpitan. Deaceea au fost atît de înverșunați. Deaceea au practicat crima. Rămîne să-i înțeleagă valoarea cei mulți, cei cari vor să devină legionari. Pentrucă ni se spune : Vreau să viu la voi, dar nu găsesc necesar să intru în cuib ; sau : Dacă intru în cuib, o iau dela început ?

Spunem răspicat : Nu axistă început, cum nu există nici sfîrșit, pentru viața în cuib. Dacă ai fi legionar de o sută de ani, tot în cuib îți vei trăi viața. Cuibul este o școală și mai mult decît atît. Căpitanul în *Cărticica șefului de cuib* scrie : *Cuibul adunat este* o *biserică.* In cuib te desbraci de grijile mărunte și-ți închini gîndurile Partiei, așa cum în biserică le închini lui Dumnezeu. „Ceasul de ședință al cuibului este ceasul Patriei“. Atunci te simți solidar cu legionarii în viață și în comunitatea martirilor Legiunii. Acolo faci exerciții de tăcere și meditație. Din cuib se iau hotărîri și planuri de lucru. Banul dat la sfîrșitul ședinței, fie chiar un leu , te deprinde a jertfi pentru patrie. Intr'un cuvînt, cuibul este isvorul de har pentru viața legionară.

Dar noi înțelegem ezitarea de a intra în cuib. Se pare că jignim personalitatea noastră și abdicăm dela ea. Este în parte adevărat, dar această renunțare, spune genial Căpitanul, deoarece este făcută pentru un scop mare, este de esență spirituală superioară. Și apoi, dacă nu voim a jertfi, nu putem deveni legionari, căci Legiunea presupune jertfire, iar elita legionară se alege după criteriul jertfei.

Biruința legionară a venit. Cum a venit și biruința cre-

ştină. Este o biruinţă legată de lupta continuă, pentru ca toţi să poată lua parte la ea. Fericirea de a lupta, pentru Patrie, după biruinţă, este cel mai mare dar pe care Căpitanul îl pune la îndemîna tuturor.

TH. FECIORU

Invăţăminte din războiul actual

In ţările democratice, politicianii au căutat întotdeauna ca exponenţii armatei să nu se bucure de un prestigiu prea mare în ochii opiniei publice, de teama ca nu cumva puterea politică să fie cucerită de şefii militari în vre-un moment prielnic loviturilor de Stat.

Subordonarea puterii militare celei politice a constituit o grijă neîncetată şi de căpetenie pentru adevăraţii democraţi, atotstăpînitori ai masselor.

De aici o serie întreagă de consecinţe defavorabile desvoltării unei puteri militare. Selecţionarea şefilor militari a avut de suferit, căci un şef militar de reală valoare nu s'a putut subordona intereselor politicei. Personalitatea unui astfel de şef s'a măcinat în luptă cu oameni de o valoare inferioară lui, dar cari au biruit în cele din urmă. Oameni lipsiţi de puterea de a creea au fost ridicaţi, în unele ţări, la cele mai înalte posturi, chiar cu sacrificarea celor pricepuţi, numai pentru a păstra sistemul politic, scump democraţiei. Nu rare ori s'a putut constata existenţa unui sentiment de nemulţumire în sînul armatelor democrate, ivit tocmai din cauza aşezării în locurile de conducere ale oştirii a unor elemente în care armata n'avea destulă încredere.

Istoria războaielor, ca şi a pregătirii lor, oferă exemple numeroase. Din ele se poate vedea că numirile ca şi schimbările unor mari comandanţi au fost determinate de motive străine de adevăratele interese ale armatei şi deci ale ţării. Cazul generalului Averescu, din 1916, este tipic. In loc de a fi numit Şeful Marelui Stat Major este trimis pe front la un comandament de armată, subordonat generalului Iliescu, care înlocuise pe generalul Zottu la şefia Marelui Stat Major.

Tot aşa, în Franţa, a existat obiceiul, ca orice numire într'un înalt comandament să se facă de conducătorii democra-

ției, avînd în vedere diferite motive politice. Aceasta s'a întimplat și în epoca de revanșă. Clemenceau nu-l simpatiza pe Foch, pretextînd că era „catolic" (?) A trebuit intervenția altor oameni politici, ca să-l numească în fruntea Școalei Superioare de Războiu. Generalul Gamelin este un alt produs al acestor relații. El este un umanist. El a conceput o bună căsnicie a libertății cu a disciplinei. Pentru el, șeful militar este un artist. Concepția lui pur raționalistă nu putea crea starea de spirit ce duce o armată la isbîndă. Și, pentru a pătrunde starea de spirit, voiu semnala un fapt. Lyautey a scris în Franța o carte despre „rolul social al ofițerului", carte de mare răsunet, care venea să împace ideile socialiste cu cele militare. Lucrarea — scrisă în jurul anului 1900 — a fost retipărită în ajunul războiului actual, fiind apreciată ca o necesitate a timpului. Explicația sociologică este că bolșevizarea, treptat infiltrată în massele franceze, punea pe cetățeanul-soldat în contradicție cu severa disciplină militară. Armata trebuia să apară în ochii opiniei publice ca avînd un rol social, căci numai așa forma militară de organizare a nației putea fi admisă de ideologia de stînga, care domina spiritul francez.

Germania, ca putere militară a Europei, cu toată înfrîngerea suferită în 1918, n'a renunțat la concepția ei despre o puternică forță militară. Această concepție se opunea celei franceze prin tendința de structurare și mai bună a spiritului militar.

In Germania, s'a continuat drumul străbătut pînă la 1914, drum glorios care dusese la înfăptuirea imperiului. Intărindu-se neîncetat forța militarismului s'a accentuat dreptul față de alte forme ale puterii de Stat. Din acest „Weltanschaung" s'a ivit în mod logic necesitatea ca șeful suprem al armatei germane să fie șeful Statului. Cancelarul Hitler a devenit comandant suprem al tuturor forțelor germane. In astfel de condiții, n'a existat nimic ce să fi fost refuzat armatei, iar planurile de războiu s'au executat sub răspunderea marelui conducător. La fel și în Italia, unde Mussolini a devenit mareșal al armatei. In ambele țări, elementul politic s'a contopit cu cel militar, ca și altă dată în Franța, pe timpul lui Napoleon.

In fraza spusă de Mirabeau „Prusia nu este o țară, care are o armată, ci o armată care are o țară", este cuprinsă caracteristica perfect valabilă și Germaniei de azi.

Armata germană, care, prin războaele victorioase din 1866

şi 1870, crease marele imperiu, n'a fost învinsă în 1918, ci numai constrînsă de politică să încheie un armistiţiu, de altfel în ultimul moment prielnic pentru a putea scăpa de înfrîngerea militară.

Armata germană s'a refăcut datorită faptului că toţi oamenii politici ai Germaniei şi-au dat seama de necesitatea întreţinerii unei elite militare de conducere superioară. Cu ajutorul ei se putea reclădi Germania. Această înţelegere a oamenilor politici germani poate servi drept pildă.

Adolf Hitler a înţeles importanţa factorului militar. Această convingere adîncă a avut-o din momentul înfiinţării partidului naţional-socialist. Cîştigarea lui Ludendorff pentru mişcarea hitleristă trebue văzută prin prisma acestei concepţii de bază a Führerului. Dovada că în „Mein Kampf" scrie: „Ceeace poporul german datoreşte armatei sale, se poate rezuma într'un cuvînt: Totul".

Iată cum, spre deosebire de oamenii politici ai democraţiei, conducătorii naţionali-socialişti au avut o deosebită grijă de armată ca şi de spiritul militar şi războinic al naţiei.

Aşa s'a îndeplinit profetica gîndire a lui Spengler că „acest secol este secolul datoriei generale către armată". Concepţia totalitară despre participarea populaţiei la războiu este una din condiţiunile moderne ale pregătirii militare. Weygand spunea că „pentru a nu dispare trebue să fii războinic". Dar el era numai un glas într'un ocean de strigăte protivnice.

Invăţămîntul desprins din sîngeroasa dramă a războiului este ca pregătirea militară a Ţării să fie pe primul plan, să fie naţionalistă şi totală. Numai cu astfel de convingeri se va grăbi sporirea potenţialului de războiu.

Iată de ce aşteptăm, şi în această privinţă, mari rezultate prin crearea Statului Legionar.

Statul romîn legionar, tînăr şi neînfricat, are datoria sfîntă de a ridica puterea militară a Romîniei la un grad cît se poate de mare, pentru ca împrejurările favorabile de întregire a Neamului să găsească armata în stare să păşească hotărît la îndeplinirea misiunii ei istorice.

LT.-COL. C. ATANASIU

REVISTA CĂRȚILOR

CĂRTICICA ȘEFULUI DE CUIB, (ed. I. E. Torouțiu), Buc. 1940. — Din buna îngrijire și strădanie a d-lui *Vasile Posteucă*, ies, pe rînd, de sub teascuri, slovele Legionarilor uciși, deschizători de drumuri ai noiei vieți romînești, și ai celorlalți mari corifei ce-au trecut prin iadul prigoanei și elanul lui *6 Sept. 1940*. *Cărticica Șefului de Cuib* (în ed. VI-a cu modificări) este inaugurată de un sentențios *Cuvînt înainte* scris de *Horia Sima*, care-i definește însemnătatea : *„îndreptar de viață, organizare și doctrină legionară"*. Este o adevărată călăuză înspre idealul spiritual. Depășind cadrul oricărei excelente îndrumări politice, *Cărticica Ș. de C.* arată cum te poți pune în armonie cu Dumnezeirea, natura, societatea și persoana proprie, ridicîndu-te, peste animalitate, la un grad de înaltă omenie și la eroism. *Legionarul* e idealul spre care trebuie să rîvnești, prin profund creștinism, îndelungată fracventare la școala renunțării și suferinții, identificare cu Patria și destinele ei, cu pămîntul Țării, prin spirit de sacrificiu. Legionarul e muncitor, cinstit, gata la jertfă, drept (pg. 73). *„Șeful legionarilor e un om năzdrăvan"* (pg. 35), iar „oamenii năzdrăvani pot să facă multe" (pg. 112). Elita legionară, înainte de-a fi o mișcare politică, teoretică, financiară, economică, etc., de formule, este o *școală spirituală*, în care dacă *va intra un om*, la celălalt capăt va trebui să iasă *un erou*" (65; cfr. și pg. 35,64). *Cuibul* este grupul (3—13 inși) în care se plămădește marele duh al viitorului om, temelia țării și-a neamului. In detaliu urmează circumstanțele și ambianța care determină acțiunea, modul de activare al legionarului, idealul și problemele spre care să tindă. Cărticica aceasta a Căpitanului sădește în inimă dorul năzuinții înspre mai bine. Te binecuvîntă, te face să 'nțelegi rostul existenții și te apropie de Dumnezeu. Marea grijă de ordine și pararea tendințelor ce-ar putea cobori omul desvăluie profunda cunoaștere a omenescului din partea lui Corneliu Codreanu.

LORENZO BARACCHI TUA, *La Guardia di Ferro*, cu prefață de *Mihai Manoilescu*, Florența (ed. Goliardia Fascista) XVI. — Cînd se declarase prigoana cea mare împotriva legionarilor (Martie 1938), italianul *Lorenzo Baracchi Tua*, care luase contact real cu mișcarea romînească, dădea la iveală această do-

cumentată și elegantă carte, scrisă cu multă tragere de inimă și admirație, întitulată *La Guardia di Ferro*. Dar și prefațatorul, Mihai Manoilescu, dovedea bună înțelegere, în atare epocă. Se vede însă că satrapii umblau mereu cu capu'n traista de bani, căci altfel cum ai putea să-ți explici totala lor lipsă de reflex la concluziile atît de științifice cu care încheie cartea lui Baracchi Tua (pag. 121—122)?: „Imi sosește știrea desființării Gărzii de Fier... Știu un lucru: că destinul unui popor nu se oprește la poruncă, nici istoria nu încetează după articolele vreunei legi, cînd „cei ce rămîn", pășesc, în șirele unei idei, căzuții unei revoluții... Dar micile și marile sacrificii, micile și marile bătălii, nu vor rămîne departe, căci oamenii cad și ideile se urcă tot mai sus. *Și Garda de Fier nu moare*". Sînt cuvinte care-ar fi trebuit să intereseze și să pună pe gînduri pe prigonitori!

Intemeindu-se pe cărțile Căpitanului *(Pentru legionari, Cărticica Șefului de Cuib)*, pe-ale legionarilor Marin, Banea, Găvănescul, Nae Ionescu, ș. a., autorul reușește ca'ntr'o serie de 3 capitole (Căpitanul, Partidul, Doctrina) și într'un apendice să dea o icoană evocatoare a mișcării legionare. Prinzînd esențialul, dar în acelaș timp dînd atenția și particularului caracteristic, Lorenzo Baracchi Tua se dovedește unul din cei mai buni cunoscători ai legionarismului.

ERNEST BERNEA, *Stil legionar* („Litera Creștină"), Buc. — Aici d-l *E. Bernea* răspunde la 'ntrebarea „Poate exista o artă legionară?" din *Cărticica Șefului de Cuib* (ed. VI, pg. 18). Citatul din Cotruș, luat drept *motto*, arată că e vorba de o *nouă viață*, cea legionară, de care artiștii își dau seamă. Estetica cea mai nouă și autorizată *(B.Croce, G. Bertoni)* constată că 'ntr'adevăr orice cuprins nou, orice act necunoscut pînă în prezent, orice invenție aduce o nouă expresie care ia atîtea forme, cîte suflete sînt. Arătasem (în *Caracterul poeziei populare* și *Poezia autentic-populară)* că, prin trăirea la maximum în comunitate a tradițiilor, formelor existențiale, tendințelor spre acelaș ideal, există o artă a comunității. Sociologia *(Traian Brăileanu)* confirmă acest lucru. Viața legionară vine cu mesianismul, eroismul său, setea de sacrificiu și dorul de înviere, toate puse în slujba creștinismului, patriei și a neamului. Prin particularitățile-i romînești, aduce un specific romînesc, de care-și dă bine seama d. Berna (pg. 29). Sentimentul metafizic și sentimentul

social (pg. 11), tendința spre esențial (p. 12), umanismul înțelegător (18), sentimentul naturii (20 seq.) sînt notele ce constitue personalitatea artistică a *noului om,* tip reprezentativ al romînismului.

ALEXANDRU CANTACUZINO, *Romînul de mîine. — Romînismul nostru,* Buc. 1940. — Este reéditarea celor două miezoase articole ale mult regretatului legionar *Al. Cantacuzino,* ucis mișelește. Autorul reușește să intuiască plastic imaginea acelui om de mîne, ziditorul noului romînism, noiei patrii, politici, vieți sociale, arte, etc.

„Romînul de mîine va fi aliberal. Romînul de mîine va fi intolerant față de el însuși, față de orice slăbiciune, față de orice prieten, rudă sau chiar Domnitor" (29). Se 'nțelege că asemenea convingeri aprige nu-i puteau fi decît fatale autorului, din partea regimului trecut, mai ales cînd chiar el a știut să realizeze în propria-i persoană acel *om de mîne,* bun creștin, „antisemit și dușman nesovăelnic al păcatelor spiritului judaic".

In *Romînismul nostru* arată deosebirile specifice ale creștinismului, trăirei și misticei legionare (46) „Dar ce ne mai deosebește încă de tineretul celorlalte țări și însăși de tineretul italian sau german, este *morala noastră a ispășirii,* este cumplita noastră certitudine că, pe acest pămînt, ceeace nu este clădit cinstit și drept, clădit pe adevăr, pe probitate și pe onoare este neapărat sortit să se năruie. Acest sentiment ne face să credem în fatalitatea biruinței binelui".

ALEXANDRU CANTACUZINO, *Pentru Christos,* Buc. („Tiparul Universitar") 1940. — Participarea legionarilor, sub steagul lui Franco, la luptele din Spania e prezentată de Al. Cantacuzino cu multă emoție estetică (pg. 28): „Cînd obrazul Maicii Domnului și trupul răstignit al Mîntuitorului Isus Christos sunt lovite, interesează sacrilegiul, nu locul unde a fost săvîrșit". Autorul, martor al morții lui Moța și Marin, cu real talent literar și adîncă mișcare sufletească, dăltuiește cele întîmplate acolo și credința ce i-a călăuzit în fața pustiirii.

TRAIAN HERSENI, *Mișcarea legionară și muncitorimea* (Tip. „D. Andreescu"), Buc. 1940. — Prin apreciata-i și nedesmințita-i cunoaștere autentică a fenomenelor sociale, d. prof. T. Herseni arată cît de perfide și străine sînt intențiile comunismului, și pune în evidență plastică necesitățile unei vieți naționale, creștine și de creație ale muncitorimii romîne. Autorul

arată ce'nseamnă a trăi pentru un ideal frumos şi pentru patrie, înfrîngînd animalitatea egoistă şi înălţîndu-te la dragostea camarazilor din jur şi a neamului. Legionarismul garantează dreptatea socială prin care tot muncitorul să-şi primească răsplata trudei sale (pag. 15). Participarea la beneficiu e o cauză pentru care luptă din răsputeri Legiunea (pag. 22): „Nu e drept ca într'o întreprindere care se desvoltă prin colaborarea tuturor, numai patronul sau întreprinzătorul să se bucure de cîştig. Şi atunci s'ar putea impune ca beneficiul să fie împărţit între toţi factorii de producţie şi deci să participe şi muncitorul". Dar grija cea mai mare a Gărzii de Fier, subliniază d. Herseni, este *dreptul la cultură* al tuturora. E inuman ca muncitorii să fie îndepărtaţi de educaţia şi bucuria cea mare a vieţii spirituale care ridică sufletul peste nimicniciile şi proza de toate zilele. Prin cultură şi „numai prin ea, *un neam se înalţă pînă la Dumnezeu şi rodeşte integral*, fixîndu-şi un loc de cinste printre celelalte neamuri" (pag. 24), spune d. Herseni. Vine această cărticică cu acel dor de dreptate, simţ de omenie, dragoste de cei mici şi buni şi nădejde în viitorul creator şi eroic al ţării, virtuţi pe care Căpitanul a ştiut să le imprime Mişcării legionare şi în sufletul aleşilor săi.

PETRU IROAIE

INSTITUTUL DE
ARTE GRAFICE
AL ZIARULUI
UNIVERSUL
BUCUREŞTI, STR.
BREZOIANU, 23-25

7 Lei Exemplarul